BIBLIOTECA
CULTURII
AROMÂNE

www.proiectavdhela.ro

Spiru Fuchi

CÂNTIȚI BARBARI

PROIECT AVDHELA
BIBLIOTECA CULTURII AROMÂNE
www.proiectavdhela.ro

Sumar

5 / Avancronicâ

8 / Vini oara trâ cauza a noastrâ

- **Iu easti ndriptatea**
- **Noi poeţl'i**
- **Au acâţatâ aruḑinâ / Aduţearili aminti**
- **Calea di namisa**
- **Cariţido populu ari unâ Moscopoli**
- **Noi poeţl'i a populiloru ńiţ**
- **Dimineaţa alâximu / Strańili a ipocrisiil'ei**
- **Continuari ţi si / Toari tu modâ**
- **Easti chirolu a informaţiil'ei**
- **Noi maestril'i a zboarâloru**
- **Ari moartâ dorlu a meu**
- **Diabolicâ**
- **Si acumpârâ şi speranţa**
- **Guleaţâ moartâ**
- **Poesia şi Tehnologia**
- **Furńia**
- **Ta-s-agiunḑemu Soarili**
- **Xɛńil'i**
- **Cum sâ adarâ loclu / A ideiloru a noastri**
- **Napârti di amari lae**
- **Arenâ balcanicâ**
- **Singuritati**
- **Moscopoli şi Troea**
- **Murili**
- **Ma s-ntreghi armâńil'i**
- **Cauzili chiruti**
- **Cântiţi barbari**
- **Muscopoli a suflitlui**
- **Ca nveastâ muşatâ**
- **Hoara a mea**
- **Nafoarâ di istorii**
- **Paralelâ**
- **Şansâ**
- **Cârăyili ţi nu si vedu**
- **Amarea di averu**
- **Au ndreptu mâraţl'i**

PROIECT AVDHELA
BIBLIOTECA CULTURII AROMÂNE
www.proiectavdhela.ro

Procesu mplinu
Ma s-nu eara yisili
Istoria a mea pi unâ limbâ xeanâ
Aşâ pân cându si feați presidentu, / Poetlu
Oaili a vińitorlui
Flambura a noastrâ
A-ńia -ńi-câḑu / s-earamu ningâ firidhâ
Avemu tu suflitlu a nostru, soarili
Şana
Cortegilu
Vâtâmai tati
Si adunarâ unâ ḑuuâ / cântiți veacl'i
Nu voi strańi veacl'i
Disfeațimu calea
Nu-u ştimu câ ți easti
Dupu ḑați ańi
Unâ şarpâ sânâtoasâ / Si anvârteaşti di cruți
Speranțâ astimtâ
Nu e țiva astinḑearea
Câńi ți alâtrați
Duşmańi spumigați

Avancronicâ

Cu şasi ańi nâpoi, în 1997, anda îl'i tipuseamu prota a lui carti di versuri, *„Soari disicatu,"* - unu di-alihea evenimentu literaru în poezia armâneascâ -, scriamu despri debutlu a lui (la Editura Fundației Culturale Aromâne „Dimândarea Părinteascâ"), întri altili, în Ninti-zborlu a meu: *„Întrâ poeț'l'i armâńi formaț şi işiț în lumi dupâ andoilea polimu mondialu, amintaț chiola şi-multu ma încoați, s-numirâ şi tinirlu Spiru Fuchi, faptu în 1964. Pri cari lu facu isapi ca hiindalui unlu dintrâ nai ma interesanț'l'i şi ma durusiț'l'i, disi nu dipu protlu tu bârnulu a lui.*
Mi-avu arâsitâ multu di multu, maxusu mi intirisă aestu creatoru, cari bâneaḑâ unâ dublâ dhramâ în lirica a lui: una personalâ, rezultândalui di-tu işişi condiția a noastrâ umanâ, şi alta, colectivâ – dhrama a unei întreagâ etnie aflatâ, după pârearea a poetlui în praglu di cheardiri." „Personalâ" - câ scrie tru unâ limbâ în formari şi zburâtâ di puțânâ lumi, lumea armâneascâ, dipriunâ în archişurari, în cheardiri di terenu, şi „colectivâ" - câ armânamea nu si-alumtâ gugeà si suprayieţuiascâ! Teribilu hiinda în sensulu di-tu soni profundulu şi dramaticlu, metaforiclu a lui poemu antologicu, *„Cum-u pâțâmu aşi...,"* di-tu cartea-l'i di debutu.
Şi, ia-nâ azâ, în anlu 2003, dinintea a unei noauâ culeaḑiri di poemi a lui, *Cântiți barbari*, cari urmeaḑâ s-hibâ tipusitâ. Dimec ninga niişitâ în lumi, şi pitricutâ a ńia di autorlu işişi, di-adunu cu marili suflitu di armânu cari easti domnulu Gogu Padioti, susținâtoru a tiniril'ei generație di creatori.
Cântiți barbari şi-u acl'imă poetlu a doaua a lui carti di poemi. Câ poezia a lui continuâ s-hibâ ribilipsiri, dipriunâ ribilipsiri contra a nidriptâțlor din lumi, cari întunicâ lumea, suflitlu curatu a mileţloru, şi-maxusu a mileţlor ńiț, niapârati niți di mărili mileț, ni di nâsi işişi, cari nicurmat si puțineaḑâ, puțineaḑâ, pânâ tu soni nicati tru mărili mileț.
Ia, unâ ahtari ribilipsiri înḑânucl'i, contra a ma măriloru a laolui, cari nu-au ni aryi şi niți simferu trâ etniili ńiț, azâ, în epoca a globalizăril'ei şi a informatiḑăril'ei, în poemlu:

Easti chirolu a informațiil'ei

Easti chirolu a informațiil'ei.
Naționalitatea sâ cilâstisescu s-u facâ
alâxâmintu vecl'iu,
ti puțânu chiro, ḑâcu măril'i aiştei lumi,
nu va s-aibâ sinuri.

... Ma cathi statu
ari instituții speciali
iu si-nveață legili
cumu s-li-astingâ minorițâtli.

Unâ pezâ subtilâ şi tutunoarâ corosivâ easti poemlu aestu, ca multi alti ninga. Simferlu, frați armâńi, va s-ḑâcâ poetlu, prindi s-nâ lu purtămu noi, câ alță au tu minti nu maşi cumu s-nâ cheardâ şi-noi, şi-tuti ńiți etnii a laolui.

Diznou, în a doaua carti di poemi a pàra talentatlui Spiru Fuchi, suntu multi poezii – şi-muşati, şi profundi, expresivi, întrâ cari: *„Cariṭido populu ari unâ Moscopoli,” „Noi, poeṭl'i a populiloru ńiṭ,” „Continuari ṭi si toari tu modâ,” „Diabolicâ”* şi-nica multi, multi alti. Mea, s-ghivâsimu aestu ńicu poem-capodoperâ:

Diabolicâ

Noi Armâńil'i ahântu multu
vremu s-nâ u-astinḍemu soea a noastrâ
câ n-arâspândimu tu tuti guvernili di-tu Balcanu !
Aşiṭi nâ avumu intratâ pisti tuṭ în lumi –
ta-s-hibâ sigurâ astinḍirea a noastrâ.

Unâ corosivâ riziľi colectivâ la adresa a noastrâ ca etnie, ca populu aparti în întreaga Peninsulâ Balcanicâ: Armânlu cheari di minti multâ, ma multâ di-câtu iṭi altu populu di-avârliga-l'i; minti ṭi lu poartâ aoa-şi-aclo şi iuṭido, ta si-amintâ paraḍ şi s-bâneaḍâ ghini; ma agârşeaşti unu lucru, nai ma importantlu di tuti: câ aşi nâ subṭâl'emu pisti tutu, agiunḍemu minoritari pisti tutu şi, lucru hirescu, nâ tuchimu tu alti etnii! Iarâ cându va nâ yinimu tu ori, vai hibâ vahi amânatu, va aduchimu, cumu ḍâṭi poetlu tu unu poemu di-tu cartea a lui anterioarâ, câ *„...nu putumu s-u umplemu/ Cripitura ali Istorie...,”* di agiumsimu *„Popul amânatu, cu videala nâpoi...”* Unu altu poemu ti hari, pri idhyea cali a riziľiľei câtrâ noi işişi, easti şi *„Cariṭido populu ari unâ Moscopoli.”* În idheea câ şi-ari cathi etnie steaua a l'ei, ma anda si-ntunicâ aṭea steauâ, prindi s-nâ adrămu altâ Moscopoli, ti noi ma, nu ti xeńi, cumu ahâti ori avemu faptâ noi Armâńil'i ti alṭâ, ti xeńi şi nu ti noi. Reproducu aoa partea a doaua aiştui poemu, expresivu ca puṭâni alti:

Noi, ayuniṭl'i di Muscopolea di averu
ca bucăṭ yii di aestâ thamâ
aclo iu nâ-aflămu, nâ cilistâsimu
cu doru şi nicurmari
s-adrămu ti xeńil'i,
Moscopolea a noastrâ
câ-adetea-nâ-easti
s-nâ fâṭemu braṭu ieftinu
ti aṭel'i ṭi disfacu
fronturi nali di aspârḍiri.

Unu ascheru a mileṭloru ńiṭ easti talentatlu poetu Spiru Fuchi – şi apârâtoru a loru faṭâ di etniili mări, globaliḍanti, ama şi faṭâ di işişi inerṭia a ńiṭloru mileṭ, întrâ cari şi *armâniulu*. Armâniulu cari prindi si si-apârâ di ofensiva balcanicâ maxusu contra a lui, ṭi câ noi himu vecl'i aclo, di-a loclui, ca arbineşil'i şi ca greṭl'i, nu ca vuryârimea şi slavil'i di sudu, cari nâ-ncâlicarâ. Întreaga noauâ carti di poemi alu Spiru Fuchi easti unu discursu liricu gravu – contra a inerṭiil'ei a noastri şi a lumil'ei, unu cânticu profundu trâ simferlu a dhichil'ei şi trâ apârarea a dhichil'ei tru unu etusu nindreptu şi psemâtosu, cari va s-nâ cheardâ.

Ca s-nu s-facâ aestâ mari amârtie, lipseaşti ca tuț poeț'i a noştri s-hibâ ascheri în oastea a grailui strâbunu. Aľiumtrea, aestu multu muşatu graiu strauşescu poati si-agiungâ, cumu scria George Murnu, traducâtorlu alu Homer: *„Scumpa mea fântânâ țe anarga curâ,/ Mâni, poati mâni, di duşmańi biutâ,/ Va si-armâńi tu etâ pondâ şi tâcutâ,"* dimec unâ altâ limbâ moartâ – ama şi-nu di aț eali ți suntu cercetati (câftati), ma di *moartili* di-a cu totului şi trâ totna! S-nu alâsămu sâ s-facâ ahtari gazepi di amârtie...

Hristu Cândroveanu

Vini oara trâ cauza a noastrâ

U sculămu ńicâ casa a speranțâl'ei
trâ cauza a noastrâ.
Easi nafoarâ mârata, si-nveaşti cu strańili
a negurâl'ei ş-tu aestâ arâțimi aşteaptâ.

Noi, câlcămu tu întunearicu cinuşa a soarilui,
suflitlu a strâpâpâńiloru si scoalâ ca aburi
pi-arâulu a plângului…
Câştigămu tra s-sculămu muri
aclo iu suflâ vintulu cari aduți di-alithhea.
Alâsămu unâ firidhâ, s-nă yină ca luńinâ
învățătura a viținiloru;
„cauzli sântu ca oamińil'i aței vruț'i:
nu si-alasâ disviliț ma murirâ."
Ş-nâ spunu
cumu s-lu-adârămu suflitlu a nostru,
murmintu.

Nafoară si tindi noaptea.
Intru tu casa ți-ńi easti şcretâ
s-mi-acață somnulu.
Aesti fantasmili scâpiroasi
a casâl'ei — mi lâhtârsescu.
Mâratlu di mini:
va u trecu noaptea nafoarâ…

Iu easti ndriptatea

Aței ți ti mini easti ndreaptâ
ti viținlu easti strâmbâ.
Câ țe multi ori easti ma vârtosu di mini
ińi spuni aței ți ti mini easti strâmbâ-
ca ndreaptâ.
Io apunu caplu
şi aşi si-adarâ națiunili pâstriti
fârâ minorităț.
Întru mini şi di viținlu,
Întru minciuni şi di-averu
niviḑutu sta-ncruț'eatu Dumniḑălu.

Elu siriosu u ştii cai ari ndreptu,
ma nu greaşti;
sântu cazuri multu ńiț a oamińiloru
ḑâți elu cu tâțearea a lui sâmtâ.
Viținlu ți ma multi ori
easti ma mintimenu di mini
adarâ Dumniḑălu a lui
ş-cu metodi sofisticati
îńi-agiutâ s-pistipsescu
câ Dumniḑălu aestu
easti Dumniḑă di-averu.
Îńi-adari bisearicâ cu paraḑl'i a lui,
s-mi rogu la aestu Doamnu
câ vrea s-ńi pâstreaḑâ mâduua
di minduirili a meali picâtoasi.

Cirişaru 2001, Zante

Noi poeț'i

Mini nu işii cu alâxâmintu,
cu vituretâ personalâ scumpâ
cumpâratâ eftinâ,
cu apârâtori personali nu işii,
ta s-mi vreț.
Mini nu vâ vindui,
mini nu vâ asteşu,
ta s-mi vreț;
Mini escu ascumtu tu nicunuscuta
ş-cu suflitlu a meu
țânu echilibru.

Antistrofâ

Işii cu alâxâmintu
ți ńi-ancumpără viținlu,
işii cu vituretâ personalâ scumpâ
acumpâratâ eftinâ
ş-cu apârâtori personali işii
ş-ca matrapazu vâ vindui.

Curai mâńili
şi acâțai locu tu tribuna
țI cu mari pidhimò ti mini u-adâratu.

Plâscânitu pălńili
că aspâramu tişi ca preşidintu.

Voi, cara nu-aveți preşidintu
iń-bâgatu curunea a alâvdâľei-n capu.

Au acâțatâ aruḑinâ Aduțearili aminti

Au acâțatâ aruḑinâ
aduțirili aminti.
Ata plânḑi,
hiľiulu a meu mi-ntreabâ
cându va niḑemu la ducheani
s-acumpârămu giocuri nali.

Calea di namisa

Namisa di ațea țI si frimintâ
tu mâduua a noastrâ
şi-aţiľei țI si scrirâ tu carti
existâ unâ hândachi mari.

Aspârḑemu ma multu chiro
ta s-li scriemu tu carti
di câtu s-li frimintămu
tu mâduua a noastrâ.

Tu guleaţa țI si-adarâ
di la mâduuâ pânu tu carti
adârămu Muscopolea a noastrâ
cu speranța câ-avemu aleaptâ
calea di-namisa.

Sum-Medru 1999, Zante

Cariṭido populu ari unâ Moscopoli

Cariṭido populu ari unâ Muscopoli.
Populi vârtoasi adarâ tu iți chiro
Muscopolea a loru.
Ma câ aestu chiro si lunḍeaşti-
u-aspargu
ta-si scoalâ unâ altâ ma nauâ.

Noi, ayuniṭli di Muscopolea di averu
ca bucăț yii di aestâ thamâ
aclo iu nâ-aflămu, nâ cilistâsimu
cu doru şi nicurmari
s-adrămu ti xeńili,
Moscopolea a noastrâ
câ-adetea-nâ-easti
s-nâ fâțemu brațu ieftinu
ti aței ți disfacu
fronturi nali di aspârḍiri.

Sum-Medru, 2001, Zante

Noi poeṭli a populiloru ńiț

Cându li mişcă Doamnu limbili
tuti ahurhirâ'n plini.

Limbili di azâ - modernili
sântu- mplini,
nu lâ lipseaşti nicâ unu zboru
câ lâ au loatâ di limbili a noastri
ți-armasirâ cu puțâni.

Cara Dumniḍălu nu vrea
s-nâ-astinḍemu aşi
nâ-ari bâgatâ noi apârâtorili a lui
ta s-apărămu zboarili ma esențiali.

Sigura, ti-ațea noi
poeṭli a populiloru ńiți
scriemu poezii ahânti vârtoasi
ş-tragiți.

Dimineața alâximu
Strańili a ipocrisiil'ei

Himu Armâńi emigranță.
A cilimeańiloru a noştri
lâ grimu pi limba arbinişească
si scoală di-tu somnu
îşi s-ńeargâ la scoală
s-nveață limba greacâ.
Deapoea alâximu strańili a - ipocrisiil'ei
cu trei precl'ii di documenti-n-gepi
ńirḍemu la poliția greacâ
s-lomu: „Ειδικό δελτίο ταντότητα ομογενούς."
Fâcândalui câ nu nâ-aduchescu
câ himu rasâ nigreacâ
nâ bagu pălńili pi-anumiri
ş-deadunu cu nâşi videmu
cumu fuḍi di-pi strańili a noastri
sudoarea a existenț'âl'ei
di livandili nali-acumpârati ieftini
di-tu ducheańili a loru.
Dupâ prânḍu
intrămu tu casa a noastrâ
ş-aştiptămu cu-angusâ telefonu
di pârinți'l'i a noştri
ți pi limba armâneascâ nâ-ntreabâ
cându va u lomu taftotita a cilimeańiloru.

Continuari ți si
Toari tu modâ

L'eau telefonu pârinți'l'i a mei
ta s-vedu câtu zboarâ au arâmasâ,
mâni va-ńi-asunâ la telefonu hil'iulu a meu
ta s-nveață câtâ zboarâ amu vâtâmatâ.

Puimâni nipotlu a meu
va-ntreabâ hil'iulu a meu
iu sântu mârminț'âl'i-a limbâl'ei.

… Ari-işitâ modâ nauâ:

Nicuchirea a lui,
hil'e di-unâ limbâ xeanâ
caftâ s-ducâ lilici.

Şcurtu 2001, Zante

Easti chirolu a informaţiil'ei

Easti chirolu a informaţiil'ei;
Naţionalitatea sâ cilâstâsescu s-u facâ
alâxâmintu vecl'iu,
ti puţânu chiro, ḑâcu măril'i aiştei lumi,
nu va s-aibâ sinuri.

… Ma cathi statu
ari instituţii speciali
iu si-nveaţâ legiili
cumu s-li-astingâ minorităţli.

Brumaru, 2001, Zante

Noi maestril'i a zboarâloru

Noi masturil'i a zboarâloru
sculămu cu cheţrili bunichiplisiti,
aflati etimi di masturil'i a noştri
Muscopolea a limbâl'ei.

Ma-u ştimu,
aestâ pulitie va u-aspargâ nâpoi
fraţl'i Rămăńi,
ţi va umplâ cu suflitlu a nostru
thimel'iu a vińitorlui.

Zante, Sum-Medru 1999

Ari moartâ dorlu a meu

Ari moartâ dorlu a meu.
Pi groapa a lui ari fitrusitâ
iarba a cinuşil'ei.

Cându mi duți la mârminţâ
pi groapa agârşitâ
cu-unu cruți di lemnu
ţâpatu pi locu moľiu
vedu hareili a meali
cu şimei lăi-n capu
cari plângu cu zghicu.

Vińitorlu sâlâgheaşti tu ţeru
niori lăi,
chicutiţli di ploai
cadu hârioasi pi-aestâ aynânghipsiri
ţi cu luyiili gri
u faţi hasâ
aestâ naturâ moartâ

Diabolicâ

Noi Armâńiľi ahântu multu
vremu s-nâ u-astinḑemu soea a noastrâ
câ n-arâspândimu tu tuti guvernili di-tu Balcanu!
Aşiţi nâ avumu intratâ pisti tuţ în lumi –
ta-s-hibâ sigurâ astinḑirea a noastrâ.

Brumaru 2000, Zante

Si acumpârâ şi speranţa

Pistipsiu şi mini la speranţa.
U şteamu câ aşi cumu easti ascâpiroasâ
aşi va mi-ancâlḑascâ ca soarili.

Nu-aştiptamu vârnâ-oarâ
câ şi speranţa si-acumpârâ.
Di-apoea ca prostitutâ
easi di-tu casa a vińitorlui
aprindi la uşâ unâ ţiyarâ
aştiptânda siyura clienţâ alepţâ
cari noi-ľi ţinemu ti măriľi a noştri.

Guleaţâ moartâ

Ca poetlu ți-anamisa di dauâ poesii
ari unâ periodhâ moartâ
aşi şi unu populu
namisa di dau periodhi alâvdati
ari unu chiro mortu.

Tu-aestu chiro,
aestu populu
nu-acumulâ ta si-scrie ma nâpoi
istoria a lui
ma lucreaḑâ ta s-hibâ etimu
ta s-scrie tu momentulu decisivu
istoria a xeńiloru.

Andreu, 2000, Zante

Poesia şi Tehnologia

Cându Nuşi Tulliu scria
ti filomela si birbiľiu,
cându suschirà ti dorlu armânescu
tehnologia imna cu ciapi gigandi.

Tu chirolu di azâ tehnologia aţea – easti tricutâ.
Ma tu ḑâlili di azâ
si-aflâ oamińi ți-alegu
poesii ti doru şi ti limbi ți si-astingu.

Mini speru câ mâni cându tehnologia
va-intrâ pânu tu mâduua a noastrâ
va si-aflâ oamińi ți va s-aleagâ
poesiili a noastri.

Şcurtu, 2001, Zante

Furńia

Unâ ḑuuâ ca tutu laolu
va s-aveamu şi noi Armâńiľi, Armânia a noastrâ.

Cu mulțâ Armâńi, puțâńi Arbineş, Greț
şi alti minorităț.
Ma ti-aței Doamnulu nu nâ-alâsă
s-adârămu şi noi unu Statu:
Prudhoțil'i la noi va luoa guvernulu,
va s-bâga poliție arbinişească
ta s-ținea sistemlu cu brutalitatea a loru,
că eara s-himu noi campiońi tu Balcańi
ti ndrepturili a omlui.
Va aliḑeamu cu votu liberu preşidentu
ți va si-acumpâra fârâ di altâ di Greț'i
ta s-disfâțeamu groapa cu măńili-a noastri.
Ş-toț, ca lucrâtori buńi ți himu
va lucramu ca turbaț
ta s-u-aspârḑeamu
aestu statu di-tu arâḑâtińi.
Ti-aței Dumniḑă Mari nâ-alâsă aşi,
s-putemu s-aspârḑemu (Ironii ti declarațiunea alu Kadarè:)
alanti Stati.

Yinaru 2001, Zante

Ta-s-agiunḑemu Soarili

Ta s-ascâpămu soarili
ți si-afunduseaşti tu ḑari
câlcămu pi-aduțearili aminti
ți sântu fapti locu.

Soarili-acumpâratu intrâ sumu locu
ta s-luńinâ aduțearili aminti
şi nâ-alasâ tu-ntunearicu.

Yinaru 2001, Zante

Xɛńil'i

Nâ tâl'earâ limba
ş-nâ nvițarâ cumu s-u bilimu:
dupu învițătura a loru
tâl'emu unâ sulâ di burbufeatâ,
că burbufeata l'i-da nustimadha a carnâl'ei,

apresimu unu focu mari,
lu-alâsămu pânâ câḑu jârâtili
u feaṭimu etimâ sula,
l'i-cusumu pândiclu, u disicămu nâpoi
câ agârşămu s-amânămu sari,
u bâgămu pi dau furṭâ
şi ahurhimu s-u turnămu pi ayala.
Viṭinlu adusi unâ mecanizmâ
ta s-u fiṭeamu turnarea automaticâ,
ma noi câlcămu cicioru
câ turnarea cu mâńili a noastri
easti ma sigurâ…

Di ańiurizmâ si-adunarâ şi alṭâ viṭińi
ş-deadunu cu noi aştirarâ unu prânḑu bunu.
Tu soni viṭińil'i adunarâ oasili
ş-lu amânarâ a câńiloru ṭi-avea împâltitâ
ta s-alâtra ningâ focu.

Ta s-eara astinḑirea dipu armânâ.

Cum sâ adarâ loclu A ideiloru a noastri

Noi poeṭl'i simnămu ḑarea
cu ideili a noastri
ṭi sântu ahântu multi
câtu oamińil'i ṭi yinu dupâ noi
cheru tu-aestâ pâduri.
Cându si-aflâ unu cu-alantu, fugu ma nclo
ta s-seamnâ pâdurea di-averu.
Cându aduchescu câ aestâ pâduri-i simnatâ tu aerâ
aclo-iu lipsescu ańiurizmili di locu
acaṭu şi si batu unu cu alantu
ş-câṭe l'i ngâlḑăşti soarli a ideiloru a noastri
lâ s-u aprindi sânḑili,
nturyisescu câṭutili a urâl'ei tu pira a lui
ş-sânḑili agiunḑi pânu tu ḑinucl'i.
Unḑeaşti aestâ alumtâ
s-videmu noi poeṭil'i cu unâ sumarâdeari ironicâ
cumu si-adarâ loclu a idheiiloru a noastri
pi trupurili vâtâmati.

Deapoea cu-unâ inspiriție sâmtâ
simnămu tu-unu orizontu ma analtu şi paralelu
simița a cântițloru a noastri
tu unu locu ți easti ahântu sânâtosu.

Alunaru, 01, Zante

Napârti di amari lae

Easti uscatâ Amarea Lae.
Napârti di Amari treți unâ cârvani
ahurheşti di la minduirili a meali
şi si tucheaşti nclo tu vińitoru.

Namisa di mini s-di cârvani
tonelati di sari aşteaptâ
lumea modernâ s-u carcâ
tu camioni moderni
ta-s-lâ vindâ aților
ti lâ au-ahurhitâ s-lâ s-aspargâ
aduțearili aminti.

Napârti di Amarea Laeâ
treți unâ cârvani,
domnulu pi mulari
cârcatâ cu minduearili a meali.

Yinaru 2001, Zante

Arenâ balcanicâ

Maşi chirolu ş-ari alâxitâ aoați,
Tragediili sântu.
Aților ți lâ-u sântu nicati cârăyili a alâvdâcińiloru
spunu cu ḑeaḑitili ți lâ-au loatâ ma multu ori
di-tu mâńili alântoru,
câ cârăyili s-fanurisescu dininti în ḑari.
Ca crişțińi buńi cilâstisescu sâ spunâ
a lumiľei civilizatâ
câ disa di lunâ ți-easti-n țeru
u-au bâgatâ Turțâľi cu violențâ.

Aoa, aduțearili aminti si facu tâpoari,
Alexandru câvâlâreaşti tu bâterili di azâ
ca strategu bunu
câ va-alumtea s-nu si curmâ vârnâoarâ.

Civilizația si scoalâ di-tu somnu comodu
învirinatâ di voaha a sânḑilui.

Mini pârńisescu aradha a meauâ:
Ca spectatoru tu aestâ arenâ balcanicâ
cu minduirii diabolici-n capu
aşteptu momentulu cându amintâtorlu
sânḑinatu, cârmâsitu, ayâlâsitu
caftâ omu,
s-țânâ flambura a amintariľei
pi aestâ ńilâ lae.

Singuritati

Escu singuru.
Aestâ apiritâ gâlitâ
si scrie tu suflitlu a meu
ş-la vatra a lui si-aprindi
foclu a speranțâľei.

Ma pi virdeața a simțimințiloru a meali
cadi ciafulu a indiferințâľei a voastrâ
uscatu, sârâmoiu, ca scânteali albi şi muşeati,
ca unâ ascâpirari tragicâ şi absurdâ.

Mini aprindu țeri
la murmințâľi a zboarâloru
ş-di câldura a pirâľei a loru
tu-aestu câmpu albu si vedu
vulănḑâ di lăschi.

Pi vulănḑâ va-easi virdeața
va s-creascâ cauza pi-iarba moali
ta s-loațâ di la vițini cuțuti înturyisiti
ş-s-biliț ca specialişti,
cauza a noastrâ.

Moscopoli şi Troea

Nâ s-trași ca maynitu, aspârdirea.
Unâ apiritâ poandâ, sumu 'nâ ploae surdâ
câlcânda pi zghiclu ți vinea di Troea:
cu ocl'i uți,
alâsânda di-napoi arburlu a rasâl'ei
tâl'eatu di arâțâtińi di barbaril'i fârâ câmeşi
încârcâmu cârvăńili cu bana ți nâ-avea armasâ,
cu experiența ti construcție ali Moscopoli,
cu cruțea di lemnu uflatâ di ploaea a chirolui
ş-nchisimu jiloşi cu mira tru caplu a cârvanil'ei.
Cându nâ apruchemu di Troea vițumu,
cumu pâdurili eara tuti tâl'eati.
Vițumu Greț'i ți construea Callu
şi Ahilea ți si sculă di-tu groapâ
s-nâ aştâptà cu hârauâ.

-Vinirâ Armâńil'i -bumbuniță Odhiseu,-
alâsaț-lu Callu.
Callu va s-lu țânemu ti alumțâli di-tu Vińitoru.
Feați unâ ceatâ aleaptâ di Armâńi,
cari cu lişuranțâ mari u luo Troea.
Enea, di alantâ parti,
cu experiența ți-avea tu sânți
ca Armânu di soi, feți cârvanea…

Brumaru, 2001, Zante

Murili

Fugu di-tu Muscopoli
cu cârvâńili 'ncârcati di aspârdeari
ca mbitatu caftu unu cohiu ascumtu
tu istoria faptâ casa alântoru.
Trecu pi-tu Puntea ali Arti
ş-tu apiritâ mi-aflu
dinintia-unui muru cu-unâ uşâ strimtâ.
Dupu muru,
Vińitorlu di-adunu cu Viținlu
acumpârânda şi istoria
construescu unu altu muru
s-mi-aflu mâratlu, anamisa di dauâ nchediți.

Ma s-ntreghi armâńil'i

Ma s-ntreghi Armâńil'i di-tu Grâție
Câ cumu si-aduchescu,
el'i cu unâ ironie ți yini
di poziția superioarâ a statlui grecu
pisti alanti statili balcaniști
ț-da giuvapi câ sântu Greți.
Vâru di nâşi ți ari niheamâ di țipâ tu fațâ
cu boația apusâ ḑâți câ easti latinofonu, ma Elinu.
Ma s-ntreghi Armâńil'i di-tu Arbinişie,
câ ți sântu,
ațel'i ți lucreaḑâ tu Grâție ca imigranți
ḑâcu cu alavdâ câ sântu vlahoelińi,
ma multu ori ni-aduchiț ți noimâ ari aestu zboru.

Alanțâ ți au thesi sânâtosu tu civilizația arbinişească
spunu câ sântu Arbineşi.
Aşi şi Armâńil'i di-tu Macedonie, Bulgarie
ș-tu alanti statili balcanisti.
…Ma cathi ḑuuâ, nuntru tu suflitlu a loru,
moari patrea ți nu u cunuscurâ vârnâoarâ.

Cauzili chiruti

Cauzili chiruti cadu pututi
tu câmpulu a alumtâl'ei
tâl'eati şi câlcati
di cauzili moderni.

Cal'il'i a alumtâl'ei
sânâtoşi şi pirifańi
țânu pi aşalili ascumpi
cavalaril'i a Vińitorlui

Cavalaril'i câvâlârescu cu triumfu
cu poartea a Vińitorlui disfaptâ
ş-cu faima ți lâ-u flambureaşti pi anumiri.

Tora ți puturâ cauzili chiruti
cu cari va s-alumtâ?

Tu calea lungâ a civilizațiil'ei
ți-ncheadicu va s-aflâ?

Athinâ, 1998

Cântiți barbari

Nuntru, tu țitatea a civilizațiil'ei
Li arâchirâ, li dispul'earâ, li giumiticarâ,
Eali zghilirâ, - lâ u loarâ zghiclu,
Lâ u disvucarâ strańili ta s-parâ barbari.
Civilizația, cu metodi sofisticati etimâsi imaginea
câ eali nu avea lucu aoa nuntru
ma aşi goali cumu eara, va s-ńirdea tu-cathişolu a loru.
Si-adunarâ deadunu mâratili di cântiți barbari
ş-cumu lâ eara adetea, feațirâ cârvanea:
Si-avdă chipurili di mulâri,
s-viḍu flambura giumiticatâ tu caplu a cârvanil'ei
şi plubirea ți lâ u simna calea ți ahurhirâ.
Zboarâli ți lâ u murea pi-tu cali
li 'ngrupa pi-tu arâḍâtińili a ḍadiloru
s-pâpsea, l'irtatili, sumu aumbri muşeati.
Si strâḍea câpâiti mâratili,
lâ u dâdea inimâ a ma slaghiloru
câ unâ ḍuâ va agiunḍea tu-fâlcarea a loru.
Avea agiumtâ ma ninti spiońil'i di-tu țitati.
Ndreapsirâ clima câ tu hoara a loru
va vinea unâ lângoari urutâ.
„Lângoara va s-yinâ cumu yini unâ cârvani
şi ma u aprucheatu va vâ-astinḍeț toț."
Ma cât si viḍu în ḍari cârvanea,
hureaț'ii vârtuşeaḍ cu armili ți cumpârarâ di-tu ducheanili
ți avea disfaptâ cu urserea vinitâ di-tu țitati
aştâptarâ cârvanea aşâ cumu si aşteaptâ duşmanlu.
Si turnarâ mâratili di cântiți cu suflitili pliguiti
cu cârvanea giumiticatâ s-ńirdea nâpoi tu țitati,
câ easti ma bunâ ta s-bâneḍ cu duşmanlu
di câtu cu fraț'i a tâi duşmańi.
-Vinirâ barbari'i,- ḍâsirâ di-tu țitati,
cându viḍurâ plubirea
ş-scularâ armili.
Cântiți barbari si-apruchearâ di murili a țitati'ei
cu flamburâ albâ.

Muscopoli a suflitlui

Ma s-vremu noi Armâńiľi azâ, -
Muscopoli nâpoi u adârămu,
cu marmurili frâmti di-tu Tricutu
Statuia a limbâľei u sculămu.

Ninga scotu fumu casili,
a zboarâloru cinuşea-i caldâ,
ma s-vremu noi Armâńiľi pi cinuşi
sculămu unâ Muscopoli altâ.

Ma s-vremu noi Armâńiľi azâ
aestu câsâbă va lu sculămu ’mprostu,

Ma ți -l’i fățemu ali Muscopoli
aruzvuită tu suflitlu a nostru…?!

Ca nveastâ muşatâ

Vini oara cându cauza-a noastrâ
agiumsi unâ featâ muşatâ,
cu ocľiľi ascâpiroşi
ş-cu sinili vârtoasi.

Pitricumu pârmâtehi pi-tu viținńi,
s-nâ aflâ vârnu ḑiniracu bunu.
- Câ țe nu-u țâneț n casâ,-
ḑâsi unu viținu, - ş-viḑu
cu ocľiulu limusitu…

- Easti tu-unâ vârstâ ahtari, - spunemu noi, -
şi ari ocľiu para ascâpârosu
şi sinili para vârtoasi…
Vini chirolu pi dupu adetea s-u scutemu di ’n casâ.
Incestulu nu-lu avemu tu soea a noastrâ
câ soea u vremu s-hibâ pâstritâ.
Tora ți si coapsi va u mârtămu diparti…

Ma şcreta di nveastâ, nu nâ-u pitricurâ vârnâ-oarâ uspeț.
Aşteaptâ mârata Custandin si scoalâ di-tu groapâ,
Custandin ți-i sculatu doi tre ori ti viținńi.
Zante, 2001, vearâ.

Hoara a mea

Unu calu albu cu ocl'il'i acâțaț di tearâ
cu coada ayâlâsitâ agudânda muştili,
apuni caplu minduitu
ş-unâ guci di iarbâ uscatâ arupi.
Aduți tu minti mâratlu chirolu
cându Alexandru Ațelu Marili
lu-ncâlică ta si adâra istoria.
U l'eu di câpestru
şi u aducu aclo iu ari criscutâ iarba veardi
a aduțeriloru aminti.
Corbulu di calu,
ma cât viḍu livăḍli verḍâ,
arujă ahântu multu
cât si cutrimburarâ tempul'i mincinoşi
a viținiloru…
Tora-ńi-armasi s-scolu di-tu somnu
Alexandru.

Nafoarâ di istorii

Nuntru Comisiunea.
La poartâ popul'i balcanişti
au acâțatâ aradâ
si scrirâ tu istorii.

El'i, cu –unâ niarâvdari tragicâ
s-batu unu cu-alantu cari s-intrâ prota.
Mini,
cama mintimenlu di nâşi
l'i disparțu,
lâ aştregu sânḍili
cu şamia albâ ți nu-u-agârşâscu
s-u-amu n gepi
ş-l'i bagu nuntru cu-aradhâ.

El'i intrâ tuț di-unoarâ
ş-di ayuńii-ńi cl'idu poarta.

Nu-ari țiva, — mini l'i bâgai nuntru,
mini feciu istorie di-alithhea.

Cându va moru nafoarâ di-arcoarea-a agârşiriľei
a loru va lâ yinâ arâu şi va mi-ngroapâ.

Atumțea Comisiunea,
va-u-acľiamâ dizligatâ problema.

Paralelâ

Dupu prânḍu, nicuchira a mea
Lâ u curi unu meru a cilimeańiloru.
Mâcu şi mini unâ mâşcâturâ
ńi-pârù muşcâtura – goarțâ nifaptâ…
Mini ca pârinti bunu lâ spunu a cilimeańiloru
câ ți sântu hormonili,
câ tora alâxescu legiili a naturiľei,
Cumu omlu lu vedu ca obiectu di amintari.

Di-apoea cilimeańiľi a meľi
si mutu tu udâlu a loru ta s-nveațâ
istoria alâvdatâ
a națiuniľei pâstritâ a Grețloru.

Mai 2002, Zante

Şansâ

Nafoarâ di istorie
ti cilistâseşti tutâ bana
ta s-scoľi câliva a moartiľei
pi muntili a agârşariľei.

Nafoarâ di istorie
veḍ ca tu yisu di diparti
luńińili lumbrusiti a civilizațiiľei…

Ma nafoarâ di istorie
ai totâna unâ şansâ
ta s-ințr' nuntru.

Cârăyili ți nu si vedu

Sântu nicati cărăyili ți yinea
pi Amarea Lae.
Tora si vedu direțli cu pânḑi albi
ți alagâ cicârdisiti
ta s-caftă cârăyili.

Sântu ndoi poeț
ți scriu pi pânḑili aț̦eli albi
a cârăyiloru ți ninga nu sântu construiti,
zboarâ ahănti vârtoasi,
ahânti sânḑinati
cât oamińiľi vedu pi supra a amariľei,
aclo iu nu sântu,
cârăyili scâpiroasi a speranț̦âľei.

Athina, Sum-Medru 1997

Amarea di averu

Amarea tâcutâ si tindi didindi.
Pi nâsâ, cârăyili di heru
sântu cârcati di oamińi
cu hârauâ ca spumâ lişoarâ
cari aşteptu niarâvdaț
s-lâeascâ chealili albi
cu soarili ți lâ u custuseaşti ahântu multu.

Sântu alti cârăyili ți-aşteptu
aoaț̦i tu locu uscatu.
Unâ ḑuuâ,
cându va si adarâ amarea speranț̦â,
mini va scotu di-tu inima a meauâ
cârăyili nicati.

Au ndreptu mâraț̦ľi

Aestâ easti ironia a scriatâľei;
Aț̦iloru ți noi lâ bâgămu
thimeľili a civilizaț̦âľei
aț̦eľi tora nu nâ da ndrepț̦âli ma elementari.

Au ndreptu mârațl'i;
u ştii câ ți poati s-sculămu noi
ma nâ alâsarâ
ta s-bâgămu thimel'ili

Procesu mplinu

Voi hiț moartea
cari mi hipsi n-tru locu.
Mini escu Costandin
cu unâ dimândari nibitisitâ,

Ată,
blastâmi,
ta-s-mi scolu di-tu groapâ…

Ma s-nu eara yisili

Tu aestu somnu iu amu câḑutâ
maşi segmentulu a yisloru
ńi-spuni unu semnu di banâ.

Ma s-nu eara yisili
cumu va s-aducu tu minti, mâni
câ earamu tu somnu ?

Istoria a mea pi unâ limbâ xeanâ

Amu chirutâ multu sânḑi;
Cu mâńili ți ńi-treamburâ
l'eau unâ cheatrâ,
u mol'iu tu aestâ ḑamâ groasâ
ş-pi asfaltu ți dugureşti
zgrămu pi unâ limbâ xeanâ
imnarea a mea
ş-proceslu a câderâl'ei…

Aduchinda câ nu amu multu chiro
semnu ş-gruplu a meu di sânḑi;
Ma–apucarâ agiutoril'i s-yinâ
Yeaṭril'i va s-u aibâ lişoarâ,

Ma-aducu tu minti
câ aestâ scripturâ
ți-alasu pi asfaltu
easti unâ soi canda
yeațriľi ți va s-yinâ
si-ńi transfuseaḑâ sânḑi di unu grupu altu.

Aşâ pân cându si feați presidentu, Poetlu

Si scularâ unâ ḑuâ Grețiľi
câ aduchirâ şi eľi isturia a loru;
Cum nâ-u-adârarâ aşi Armâńiľi, ḑâsirâ,
îľi agiutămu si-mutâ statu
şi ndrepțâli ma elementari nu nâ deadirâ…
Ma Armâńiľi ți agiumsirâ unu statu vârtosu
pi pâltarea a Grețiloru
nu eara alcicaț
ta s-lâ u-alâsea ndriptățili,
câ di-apoea va sâ diştipta
şi Turțâľi şi Arbineşľi şi slavońiľi…
Aşi pânu si feați presidentu
a- Armâńiloru, Fuchi, ți ş-eara şi poetu.
Loarâ ndriptățli a loru Grețiľi
Arbineşľi, Turțľi, slavońiľi
pânâ şi Țigańiľi disfeatirâ şcolili a loru.
Ti puțânu chiro, Grețiľi
loarâ putearea
şi ayunirâ tu nicunuscuta aestu presidentu
cu furńia câ eara multu democratu.
Di-apoea adârarâ mithlu
cari ma nâpoi lu feațirâ istorii câ:
tu periodha alu Fuchi,
presidentulu multu cunuscutu a Grețiloru…

Oaili a vińitorlui

Adunu gârnu Armâńiľi
Lu-aducu tu hambari xeani
ş-cu paľili ți arâmanu
adaru cuibairulu a Vińitorlui.
S-vedi în ḑari Vińitorlu

cari agudeşti cu arichili albi ş-muşeati
aerlu surdu.
Disicâ cu greutatea a truplui
pânḑa di prizentu
şi si-apunâ pi cuibairlu
ți au faptâ oamińiľi.
Sâlâgheşti oauâli
şi-azboairâ pi-sti caplu a tutuloru
ta si s-tucheascâ nclo tu ascàpitâ
ta s-nu s-aspargâ ti multu chiro
legili a naturâľei.
Sântu tu aesti oauâ cu coajâ di azvesti
suflitli a poeţiloru,
cari aşteaptâ niarâvdaţ s-creapâ coaja
sumu câldura a oamińiloru;
s-azboairâ ş-cu curdhelili muşeati
s-leagâ ḑuua di azâ cu Vińitorlu.
Rămăńiľi curmaţ cumu sântu
di cubairili ți adârarâ
furarâ ca armatulaḑ oauâli, li frâmsirâ,
li ţiyârsirâ cu foclu a tricutlui alâvdatu
ş-cu pâna caldâ ți cumpârarâ
di cirapuri viţini
aştirnurâ unu prânḑu bunu.

Flambura a noastrâ

Nu amu flamburâ ca toţ,
pi balcońili a naţianalizmului
s-u aspinḑuramu,
aestâ spuni câ nu amu chiriri,
spuni ș-câ amintari nu amu.

Câţe hiu populu
ş-cathi populu ari flambura a lui,
na câ si-aflâ tru unâ dimineaţâ,
sârâmatâ tu culoarili a ḑuuâľei…

Viţińiľi na câ au arâchitâ
di ea câtâ unâ bucatâ,
bucata ma scumpâ a flamburăľei
ş-pi flambura a loru u-au bâgatâ?

T-aṭea noi, fraṭl'i a mei,
cârṭânimu dupu nâş tu alumtâ,
ahârḍimu sânḍili a nostru
ti unâ bucatâ tru flamburâ ascumtâ.

Marṭu 1995, Micono

A-ńia -ńi-câḍu s-earamu ningâ firidhâ

Disfeciu unâ firidhâ ti fraṭl'i a mei,
că aoa nuntru muril'i sântu umpluṭ di jaghini
ş-minduirili au acâṭatâ muhlâ.

Escu curmatu ntribânda oamińil'i
cumu si-aflarâ tu aestâ ńilâ lae.
Di-tu lexilogiu a loru easti aştresu zborlu – poartâ.

Disfeciu firida şi avḍai di nuntru, di-tu întunearicu
boaṭi ṭi înyea di căldura a araḍloru,
avḍai si boṭ arcuroasi ṭi ńi câfta s-cl'ideamu firidha
că si-afla anamisa di corenturi.
Tuşerili a loru uscati ń-zgrâmă pânâ tu osu speranṭa.
Ş-la noi si-aflarâ aṭei oamińi
ṭi câştigarâ s-disfacâ guvi lăi
pi murili a noastri umidi,
guvi ahândoasi, ca tu minduirili a noastri.

Ṭi harauâ ti nâşi cându avdu oamińil'i
ṭi treamburâ ş-ḍâcu s-cl'idâ firidha.
Ṭi harauâ ti nâş cându tristu
cl'idu frânḍâli a firidhâl'ei.

Avemu tu suflitlu a nostru, soarili

Avemu tu suflitlu a nostru, soarili
noaptea pisti capu
şi sumu locu ṭi câlcămu râdăṭińili.
Râdâṭińili,
cu soarili ṭi treaṭi pi truplu a noastru,
cu apa şi sara mineralâ
ṭi u l'ea di la oasili a strâpâpâńiloru

hârneaşti crişţearea ți intrâ tu suflitlu a nostru,
s-disbatâ mâńili,
s-creastâ ḑeaḑitili,
s-arupâ noaptea,
s-ahuleascâ ma nclo
Soarili di-averu.

Noaptea,
aduchinda aestu manifestu periculosu,
cu mâńili a moartiľei arămâ sumu locu,
disicâ râdâțińili, li fați strochi,
s-țânâ pisti locu amirăriľea a ľei.

Ma cându vedi cumu râdâțińili arupâ fața,
agiungu soarili şi sugu luńina,
li taľi cu tăpoara întruyisitâ
li sâlâgheaşti pisti locu
s-li câlcămu cu cicioarili…

Di-apoea ľea truplu a nostru,
vârtuşătu di furtuńi,
lu toarni cu caplu hima
s-țănâ pi cicioarili ți treamburâ,
Tutâ yixirea a ľei.

Vârnu di noi,
ți nu ľi agiungu cicioarili,
pi fața a noaptiľei,
alagâ cu caplu pi locu,
cu mâńili ți ľi treamburâ
tra si aflâ la râḑâtińi ,
Soarili.

Şana

Di-adunu cu fermanlu cari Ali Pâşălu
ľi-dimindă alu Hagisteryiu,
ľi- pitricu şi unâ pungâ di flurii.
(Aestâ nu-i scriatâ iuva, câ nu sâ scriu
ahtari lucri)
Alanțâ celniț ți u nvițarâ aestâ faptâ
di spiońiľi ți avea

tu uborlu alu Hagisteryiu
deadirâ ma mulțâ paraḑ
şi-agiumsirâ di u vâtâmarâ el'i, Şana.
Aestu lucru–lu adârarâ câ şi el'i avea feati;
A-s-nu eara ahânti muşeati câtâ Şana
ma faima ți va lua ma nâpoi
eara ma mari di muşuteața ți moari.
Hagisteryiulu ți şi elu u lo di hâbari
di spiońil'i a lui, cari lu feați aestu lucru
câftânda agiutoru şi di Ali Pâsălu
scoasi ursearea s-fâțea şcrumu Gramoştea.
Di aestu lucru, mintui elu,- şi duşmańil'i va îl'i astinḑea
şi faima ți va lua, va eara ma mari di-aților
ți pistipsirâ câ va lua faimâ mari.
…Alanti ți sântu scriati ti Şana şi ardirea ali Gramoşti
sântu tuti productu a unâl'ei literaturâ custumbristâ.

Cirisaru 2001, Zante

Cortegilu

Cuşciugulu a aduțeariloru aminti
sta disfaptu tu–udălu a minduiriloru a meali.
Viținlu aduți curuńi di lilici avroasi
ş-pitreați la murmințâ ergaț
s-disfacâ groapa.
Cuşciuglu a thimisiriloru easti golu.
Ma câ țe-lu amu cumpâratâ scumpu,
câ țe cortegilu mortoru aşteaptâ niarâvdatu nafoarâ,
câ țe cuşciuglu va umpleari,
esu di alantu udă minduirili ți nu au amintatâ:
Hârioasi şi lumbrusiti ca ńeata ți au
avârligati di ańiurizmi di lilici ş-thimiamâ
cu-unu avtosacrificiu iroicu intrâ tu cuşciugu
câ plângulu a meu va si împlineaḑâ.

Cu curunea n capu ți lâ-u bâgai
ti actulu ți feațirâ,
ș-cu curuńili pi cimitiru ți îndupirarâ viținil'i
pistipsescu câ unâ ḑuuâ va s-hibâ aduțeari aminti
ti minduirili aleapti di-tu vińitoru.

Vâtâmai tati

Ni-aduchitu, fârâ minduieri
Loai cuțutlu şi vâtâmai tati.
Cuțutlu intrâ tu chealea veacl'i
faptâ ca iascâ
ş-sânḑili aburosu
chicuti-chicuti curâ.
Chicutiṭli di sânḑi
adapâ loclu iu amu siminatâ
simiṭa a mea.
Creşti aclo muşatu
pomlu a agârşaril'ei.

Angusea cu straṅili lâi a Iriniiloru
mi-ari acâṭatâ di gurmaḑu.
Poarta di Tricutu easti ncl'isâ,
cai easti aṭelu mortu
ṭi poati si-ṅi da cl'eaea?

Mi cilâstâsescu s-disfacu poarta a Viṅitorlui,
ma cl'eaea di azâ-i nicatâ di sânḑi,
cai ṅi-da garanṭie câ cu cl'eaea di azâ
potu s-disfacu şi uşa a Viṅitorlui?

Yizmâciunu, 1999, Zante

Si adunarâ unâ ḑuuâ cântiṭli veacl'i

Si-adunarâ unâ ḑuâ cântiṭili veacl'i
cu cântiṭili di azâ:
udati di ploaea a ḑăliloru
cu mâṅili ṭi lu treamburâ disfeaṭirâ uşa
ş-si-apunarâ unâ cathi unâ la ugiacu;
Obiectili ṭi eara tu udă loarâ adil'iu,
agârşearea ṭi avea acâṭatâ firidhili si tuchi
şi haraua cu ḑeaḑiti lişoari apresi unu cathi unu
ṭearâli a speranṭâl'ei.

Intrarâ şi cântiṭli nali;
pi la uşâ, pitru firiḑ,

ca vimtu zurlu
ş- murili si trunduirâ di hâraua a loru.
Si cilâstâsirâ s-acaţâ locu
ma si scularâ ca pulbiru lişoru
pi cântiţli veacl'i.
Acâţarâ locu la ugiacu
ma lisoari cumu eara
si scularâ pi cântiţli veacl'i
ca sufliti alceti.

Unu cânticu nou, ţi eara ma greu di alanţâ,
aduchinda cumu cântiţli veacl'i eara ningâ moarti,
câftă di la eali amanetea ultimâ;
Pistipsinda cu mistiryiu ţi va s-l'ea
ş-cu tecnica a loru modernâ
va si-aflâ pi faimâ ş-cu paraḑ;

Ma auşlu di cântiţli veacl'i,
limpiḑă câ misticolu easti paradatu a cântiţloru
ţi ninga nu au amindatâ.
Di aclo vinìmu, -si ciudusirâ cântiţli nali tu coru;
aclo nu avea ţiva…

S-adunarâ capu di capu cântiţli vecl'i
ş-bâgarâ zghiclu..

Nu voi strańi veacl'i

Nu voi strańili veacl'i
ţi amu nviscutâ limba

Nu voi s-u ţânu soarili
Ascumtu tu suflitu.

Si vindu strańi nali
Cu soarili stampitu.

Escu omu modernu:
ta s-arsaru praglu
calcu pi truplu mortu a limbâl'ei

Disfeațimu calea

Disicâmu cu mâńili slabi
pânda a agârşariľei,
cu suflitlu ca luninâ
disfeațimu ti toț
calea aței ndreapta.
Ma u ştimu:
Dupu noi cu-ntroarâ-cu-ntroarâ ľea locu
prudâtoriľi ayuniț di Tricutlu;
va s-treacâ aței ti va nâ plântâ
cuțutlu tu pâltari.
Câlcânda pi truplu a nostru
va ḑâcâ câ agiumsirâ prota.
Totâna si-aflâ spectatori
ta s-batâ pălńili;
totâna si-aflâ unâ juri
ta s-lâ bagâ curunea di dhafnâ în capu.

…Deapoea monotonia va disfacâ pirdheili:
Va s-easâ ndoi oamińi ți ti ironia a scriatâľei
Va s–ayuneascâ prudâtoriľi.
Eľi exactu va-aşteaptâ momentulu
cându poețiľi di-tu Vińitoru
va s-aflâ calea,
ta-s-neagâ deapoea dupâ nâsi…

Nu-u ştimu câ ți easti

Viținlu intrâ tru udă ta s-nâ agiutâ
câ noi cu plânglu himu acâțaț.
Ľea câpachea a cuşciuglui
ta s-scrirâ pi nâsâ
ḑuua a amintariľei şi a moartiľei.

Si află unu Armânu vinitu di-tu Vińitoru
s-intrâ tu udă, și s-bagâ tu cuşciugu
câ sârmâniță nu află,
natlu a speranțâľei.

Tu coridoru si-avdu urmili a viținlui
cu lâcrima diplomaticâ şi cu câpachea ntru-mânâ
cându intrâ nuntru.

Noi nâ striḍemu di-unâ parti, nâ sculămu
Aştriḍemu ocl'i şi-işimu di-tu udă.

Unu di noi nâ faṭi noimâ
şi câpachea si bagâ pi cuşciugu
Cu câpâchiseari perfectâ…
…Si avdi zghiclu a moaşiloru…

Dupu ḍaṭi ańi

Aducu tu minti dininti a ḍaṭiloru ańi
când işii di-tu întunearicu,
cându cu fraṭl'i a mei mi cilâstâsiu
s-adâramu sârmâniṭa a Vińitorlui.
Tora dupâ ḍaṭi ańi mi turnai nâpoi
tu padea a speranṭâl'ei,
tu arena a speranṭâl'ei.
Înpadi sâlâghescu minduirili a meali
ca purunghi alghi
nacâ aflu vârnu gruṭ di gârnu.
Eali si calcu fârâ câstigâ
di oamińi ṭi da pălńiili
cându vedu s-easâ tu tribunâ
prudâtoril'i a noştri cu mâreaṭâ.
Ndoi alṭâ l'ea purunghil'i vâtâmaṭ
l'i bilescu ş-l'i frigu
pi jâratili ṭi easi di-tu suflitili a oamińiloru,
l'i vindu si s-facâ sârbâtoarea ma armânâ.

Ma 'nsusu tu tribuna alâvdatâ
Efialtulu a nostru si sprigiurâ
câ origina-a lui easti persanâ.

Şi ti ghineaṭa a uminitatil'ei
l'i-alasâ persil'i s-treacâ.

Unâ şarpâ sânâtoasâ
Si anvârteaşti di cruṭi

Noaptea bagâ picurarlu tu somnu
ş-cupia di luńinâ l'i mulḍi,
noaptea ngârdeşti ḍua cu lae
ş-unâ nipârticâ si anvârteaşti di cruṭi.

S-nu ḑâț frate câ aestu semnu
E semnu cunuscutu a farmațiil'ei,
mutrea şarpea ți fuḑi di cruți
Ş-cu cruți ț-intră tu cupii…

Ț-lândiḑă soarili ş-di angusâ nu mutreşti
a cui l'i cafțâ vindicari,
di trumuxiri nu veḑ cai-i vindicâtorlu,
ş-cari ț-plântâ cuțutlu tu pâltari…

Câştigâ frate, câ aestâ noapti avutâ,
E-nyeată ta si ț-disfacâ murmințâ,
să ț- bagâ cruțea la capu,
ş-cruțea a strâpâpăńiloru s-u vinḑâ!

Alunaru 1994, Athina

Speranțâ astimtâ

Rămăńi himu,
maşi noi putemu
tu negura a chirolui s-angânămu cu luńińi
cupiili chiruti.

Rămăńi himu,
câ maşi noi cându aflămu cupiili
videmu câ loclu easti tutu îngârditu.

Sâlâghimu tu țerlu a speranțâl'ei
cupiili foamitoasi, îşi si-aprindâ foclu
tu fucurinili vińitoari.

Mulḑemu oili a limbâl'ei, ş-hirbemu laptili grosu
ma cilimeańil'i a noştri di alti sântu sâturaț.

Himu Rămăńi
ş-ta s-nu li l'ea viținil'i cupiili vruti
li turnămu tu steali tru țerlu a agârşiril'ei.

Cathi anu nău tu suflitlu a nostru,
speranța si-arâzvueaşti ca Moscopolea alâvdatâ.

Viținiil'i nâ spunu câ pi arâzvuirili a noastri
nu potu s-aravdâ ş-veadâ ş-unu țeru surupatu.

Li tal'i stealili ńiț cu cuțutili a propagandâl'ei
ş-cu sânḑili a materiil'ei apruscuchiț
nâ spunu câțe adaru lavaji!

Si-apleacâ foclu la vatrili apitrusiti,
di cutreamburlu adâratu
ş-speranța nâ da suflitu ca natu niagiutatu!

Pi jâratili a speranțâl'ei
moaşili rămăni aminâ cinuşâ
cu câția rămănească,
s-nâ spunâ cumu si-adarâ
mâyia a ascundearil'ei…

Rămăńi himu,
tu negura a chirolui
maşi aşi putemu
s-ahulimu speranța!

Athina, 1994

Nu e țiva astinḑearea

Nu ti-aspari frate,
Câ astinḑearea nu u mâcămu uscatâ,
ş-ma chirumu, ti noi au ḑâsâ
câ himu rasă elinâ muşeatâ!

Nu ti-aspari câ chirearea-i aveari,
i ş-paraḑ fârâ sudoari,
ş-ma nâ astimsimu va nâ turnămu
tu rasâ ți nu-ari moartâ ş-nu moari!

Nu ari țiva câ agârşârea
i cauza a ta ma analtâ
ş-ma nu ț-gri fumeal'ea limba
va ț-greascâ unâ limbâ altâ!

Ma ți si sâ ț-facu lai frate ti unu cânticu
ți ńi-ai siminatâ pi ascumtâ tru osu
ma ți sâ ț-facu lai frate ca ş-tu chireari
ti voi muşatu ş-sânâtosu!

Ş-nu ti-aspari
câ astinḑirea nu va u mâcămu uscatâ
ş-ma chirumu ti noi au ḑâsâ
câ himu rasâ elinâ muşeatâ!

Alunaru 1995, Athina

Câńi ți alâtraț

Nuntru tru casa a mea,
nuntru tru suflitlu a meu,
si-adarâ unâ bâteari 'ntunicoasâ.
S-scoț periľi, ți easti aestâ, ți unḑeaşti:
suflitlu şi truplu nu voru ta s-hibâ unâ.
Di aestâ bâteari si trunduescu muriľi veacľi
umpluț di chipuri şi cloapiti
ți amu spinḑuratâ trâ aduțeari aminti.

Di aestâ vreavâ nu armasirâ căńi
di mâhâlaḑ viținńi
ni-intraț tu gârdina a mea:

„Căńi ți-alâtraț tu uborlu a meu,
cari vâ-alasu s-alâtrâț,
cari vâ hrânescu cu bucățli di suflitu
ți-aminu di pi firiḑ,
cari vâ-aştiraḑ împadi
cu pântiții mplini di carnâ yie
s-tuchiț ațea ți zmuticatu,
va ińi umpleț mintea
câ gârdina-i a voastrâ?"

Duşmańi spumigați

Duşmańi spumigați
alâxiț cu costumlu a civilizațiiľei
spunânda câ spumeḑu ca caľi

cari-aducu di tricutu alavda ți-angreacâ,
urdăscu istoria
câ avea, au ş-va s-aibâ totâna
istorie fârâ di moarti.
Nu mutrescu istoria a loru,
ama aței ți adarâ istorie
prindi s-hibâ fârâ di altâ di a loru.
Tora ți tricurâ ańi şi ańi
pistipsescu şi ei
câ istoria ți construirâ
easti istorie di-alithhea.
Ş-lâ yini ciudie, multu ciudie
cându unâ ḑuuâ furați
va caftâ şi ei
aței ți lâ easti furatâ.

Yinaru 2003, Zante

COLOFON

Autorul lucrării	**SPIRU FUCHI**
Titlul lucrării	**CÂNTIȚI BARBARI**
Editura la care a apărut	**SUȚATA „AROMÂNIL'I DI-TU ALBANIA," TIRANA, 2004**
Variantă digitalizată de	**Editura Predania/** CP 67, OP 13, București **www.predania.ro** **tehnoredactor/ Remus Brihac** **concept grafic/ Atelieruldegrafica.ro**

PROIECT AVDHELA
BIBLIOTECA CULTURII AROMÂNE
www.proiectavdhela.ro